

- 1. Amak zer dio?
- 2. Eta Piarresek.
- 3. Jaun erretora zertako aipatzen dute?

II AMA SEMEAK 2

Horra zertako, ama, gobernioak ez daukun baitezpada kontra-
banda debekatzen, bainan bai, aintzinetik erraiten ere daukun
bezala, eskuetarik hartzen, ahal duen akli oroz, ongi gaziturik
uzten gaituela, guardak haren aztaparretarat bildu gaituztelarik.
Horrela, gobernio, guarda eta kontrabandixtak, oro bizi ditezke,
zoin bertzea baino hobeki,... kontrabandixtak gaizkiénik.

-Ori, haurra, ez dakit bada nik, horrenbertze ez dautazu erran
egundaino. Bainan, nahi zinduzket bertzelakaturia. Ah! -hain adixki-
de duzularik- jaun erretorak nola ez zaitu bada kontrabanda mada-
rikatu hortarik oraino gibelatua? Etxeke oilasko parerik ederrena
erranen bainioke, mirakuilu hori egin baleza sekulan!

-Oilaskoak begozi oilategian, ama, edo eremotzu erretorari,
kontrabandarik aipatu gabe, heldu diren Phesta-Berrietan jan
ditzagun harekin, Jainkoaren lorian. Jaun erretorak barkatzen
dauku kontrabandan ibili garenean, bainan ez dauku erranen, ez
dezaguke erran kontrabandan ibil gaitezen. Hori sobrakina¹³ galda
ginioko. Bertzalde, gure etxe-lanetan nahiago gintuzke harek ere,
zuk bezala, ama, zeren, askotan etxeke segida galtzen duen kontra-
bandixt batek baino gehiagok. Aithor dut hori, ama, eta ahalketzen
ere naizela nere lagun zonbaitez...

Bainan, noiz holakorik ikusi diozu zure Piarresi? Othaskaz othas-
ka ibili ondoan, noiz egundaino aztaparretarik, adaretari¹⁴ bihara-
munean berriz lotzeko?...

Hori hola da engoitik,¹⁵ ama gaixoa. Zuhurrek eta zure aita
zaharrak odolean emanaz errenkuratzen¹⁶ zaizkit gaur! Eta gero,
Eskual-Herrian ez zen lehenago kontrabandarik, zeren ez zen muga-
harririk. Zertako eman dituzte muga horiek Dantxariako edo
Irungo zubieri hurbil? Eskualduna ez othe da berez bere ibili behar
al-Herri guziko mendietan? Gure lehenagoko zuzenatarik, hori
b¹⁷ zen ez othe ginuen begiratu¹⁷ behar, hori bederen ez othe
zaukitén utzi behar hego-aldetik edo iphar-aldetik guri nausitu
erresumek?

Ez naiz batere Frantses-Herriitik zeirtu¹⁸ beharrez ari, ama,
zeren maitexko dutan Frantses-Herri handia. Bainan, behin ere ez
baitiot aipatu, ongi jakin nahia nindake, jaun erretorak zer othe
dion hortaz? Kastillara batre gabe, eskualdun mendi guzietako
zuzenen jabe eskualduna! Hoi hoi loria, ama!

-Zure loria eta moria guziaz hirri egin lezake, ori, gure jaun
erretorik. Ametsak ez du egundaino hazi gizonik, Piarres...

-Hala hala da eta, ama. Ametsak lukainkez bertzerik behar
dut gaur, eta, othor, xingar¹⁹ zafra²⁰ bat ona erreko dautazu, xa-
hakoa²¹ nik bethetzeko artean. Ira-lekutik aita ethorri ere gabe, han
harat urrun joana niteke, nere lagunengana.

-Bai, eta, zure amak, erran dituenak oro debaldetan erranik,
lorik gabe, dena grinetan, othoitzean artzea²² duke gau luze itsusian!

III ADITZ IKASKUNTZA

31. Uzten gaituela 32 Nahi zinduzket

33 Ez dezaguke 34 Galda ginioko

31. UKAN. Conj. transitive à cplt direct.

32 Pronom personnel = gu = nous.

Indicatif = Présent.

Zuk gaituzu	= Vous nous avez	} Ikusten gaituzue
Harek gaitu	= Il nous a	
Zuek gaituzue	= Vous nous avez	} Vous nous avez
Heiek gaituzte	= Ils nous ont.	

Imparfait

Zuk ginduzen	= Vous nous aviez	} Ikusten ginduzen
Harek ginduen	= Il nous avait	
Zuek ginduzuen	= Vous nous aviez	} Vous nous aviez
Heiek ginduzten	= Ils nous avaient	

32. Pronom personnel = zu = vous

Futur (à sens potentiel)

Nik zintuzket	= je vous aurais
Harek zintuzke	= il vous aurait
Guk zintuzkegu	= nous vous aurions
Heiek zintuzkete	= ils vous auraient

Lagundu nahi zintuzket = je voudrais vous aider

Conditionnel Forme I-

Nik ukanen zintuzket	= je vous aurais
Harek - " - zintuzke	= il vous aurait
Guk - " - zintuzkegu	= nous vous aurions
Heiek - " - zintuzkete	= ils vous auraient

Ikusiko zintuzket = je vous verrais.